

N:o 206.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående försäljning af tre till kungsladugården Skälby i Kalmar län hörande områden; gifven Stockholms slott den 24 april 1908.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag, vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

dels att tre å en af förste landtmätaren Oskar Götherström innevarande år upprättad karta öfver en del ägor till kungsladugården Skälby i Kalmar socken och Kalmar län utmärkta områden, betecknade, det ena med I, det andra med II a och II b samt det tredje med III a och III b, om tillsammans 20,6280 hektar, må från egendomen i vederbörlig ordning afskiljas och till staden Kalmar försäljas mot en köpeskillning, hvars belopp skall på stadens bekostnad bestämmas i den ordning, som i fråga om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof är föreskrifven i nådiga förordningen den 14 april 1866, med iakttagande därvid, att köpeskillingen icke må understiga ett belopp, motsvarande 5,000 kronor för hektar för det med I utmärkta området, 4,000 kronor för hektar för det med II a och II b angifna området samt 3,000 kronor för hektar för det med III a och III b betecknade området, samt under villkor i öfrigt,

att köpeskillingen skall erläggas vid tillträdet och af staden i länets ränteri inbetalas;

att områdena må af staden tillträdas vid utgången af nu löpande arrendeperiod den 14 mars 1915 eller dessförinnan å tid, hvarom staden kan med vederbörande arrendeinnehafvare öfverenskomma;

att staden förbinder sig att i gränsen mellan områdena och kungsladugårdens ägor uppsätta och för all framtid underhålla stängsel; samt att staden ensam skall vidkännas de med områdenas afskiljande samt med köpet och lagfart därå förenade kostnader;

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljning inflyta, må, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

De till ärendet hörande handlingar och kartor skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

---

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
24 april 1908.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Departementschefen, statsrådet Alfred Petersson 'anförde vidare:
Kungsladugården Skälby n:o 1 om 5 mantal i Kalmar socken af
Kalmar län är jämlikt domänstyrelsens kontrakt den 13 april 1894 ut-
arrenderad till A. E. le Grand intill den 14 mars 1915 mot ett årligt
arrende af 11,000 kronor.

Enligt anteckningar i instrumentet öfver en å egendomen år
1893 hållen arrendevärdering innehåller kungsladugården jämte den
därtill hörande utjorden Välsnäs i Kläckeberga socken 294,9795 hektar
åker, 18,6617 hektar äng samt 365,56 hektar hag- och skogsmark eller
tillhopa 679,2012 hektar förutom impediment.

Emellertid hafva sedermera från egendomen upplåtits		
till Kalmar—Berga järnväg	2,5130	hektar
„ Kalmar—Torsås „	2,8950	„
„ Kalmar stad för anläggande af vattenledning jämlikt nådigt bref den 9 maj 1902	2,9340	„
„ Kalmar verkstadsaktiebolag enligt nådigt bref den 23 maj 1902	5,129492	„
„ Kalmar stad enligt nådigt bref den 8 juni 1906	7,83	„
eller tillhopa	21,301492	hektar

Då dessa afsöndringar, af hvilka sistberörda om 7,83 hektar benämnes industriområdet, till största delen utgjort åker, torde egendomens nuvarande åkerareal uppgå till något mer än 270 hektar.

Taxeringsvärdet å kungsladugården jämte utjorden Välsnäs uppgick år 1907 till 225,000 kronor, hvaraf å berörda utjord belöpte sig 15,000 kronor.

En af arkitekten P. Hallman år 1903 upprättad plan för Kalmar stads utvidgning har blifvit af stadsfullmäktige antagen år 1905 och sedermera i hufvudsakliga delar af Kungl. Maj:t godkänd den 19 oktober 1906. Enligt denna plan har hela det emellan den äldre stadsdelen, den s. k. Kvarnholmen, och kungsladugården Skälbys ägo-gräns i nordväst varande område utlagts till bostadskvarter, hvaremot, då lämpligt område för tomter till fabriksanläggningar icke förefunnes å stadens mark, dylika anläggningar blifvit i planen förlagda till förenämnda industriområde. Hälften däraf är redan af stadsfullmäktige upplåten till plats för beslutad ny gasverksanläggning. I planen är jämväl intaget ett i närheten af nämnda fabriksområde beläget område af kungsladugårdens mark, hvilket område är ämnadt till egna hem åt arbetare.

En af stadsfullmäktige i Kalmar under år 1907 hos Kungl. Maj:t gjord underdånig anhållan, att tillfälle måtte beredas Kalmar stad att på för staden antagliga villkor inköpa hela kungsladugården, fann Kungl. Maj:t jämlikt nådigt beslut den 13 september 1907 ej till någon vidare åtgärd föranleda.

Med underdånig skrifvelse den 21 nästlidna mars har nu Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kalmar län öfverlämnat — jämte underdåniga yttranden af domänintendenten i länet, kronofogden i Norra Möre och Stranda härads fögderi, egendomens arrendator A. E. le Grand samt magistraten i Kalmar — en af bilagor åtföljd underdånig ansökning från stadsfullmäktige i nämnda stad att få förvärfva tre å

en af förste landtmätaren O. Götherström innevarande år öfver en del af egendomens ägor upprättad karta utmärkta områden, betecknade, det ena med I, det andra med II a och II b samt det tredje med III a och III b, om tillhoppa 20,6280 hektar.

Af handlingarna i ärendet inhämtas följande.

De med I samt II a och II b utmärkta områdena äro belägna väster om det s. k. industriområdet mellan Kalmar—Torsås järnväg och södra landsvägen från Kalmar, och det med III a och III b å kartan angifna området, hvilket är detsamma som det uti förenämnda plan intagna, till egna hem åt arbetare afsedda området, i den vinkel Kalmar—Torsås och Kalmar—Berga järnvägar bilda, då de lämna staden.

Initiativet till förevarande ansökning togs uti en framställning från stadens drätselkammare, att stadsfullmäktige ville besluta hos Eders Kungl. Maj:t begära tillstånd att förvärfva ifrågavarande områden, under förutsättning att desamma kunde erhållas för skäligt pris.

Till stöd för denna hemställan anfördes af drätselkammaren, att det s. k. industriområdet befunnits för knappt tilltaget, sedan å desamma plats beredts för den nya gasverksanläggningen och för svin-slakterier, samt att sistnämnda område därför behöfde utvidgas, hvarvid af drätselkammaren särskildt framhållits, att det med III a och III b betecknade området synnerligen väl lämpade sig för egnahemstomter för arbetare, äfvensom att staden inom sitt eget område icke ägde någon del, som med lika fördel kunde därtill upplåtas.

Denna drätselkammarens hemställan bifölls af stadsfullmäktige vid sammanträde den 31 januari innevarande år.

I den underdåniga skrifvelse, hvarmed Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande öfverlämnat stadsfullmäktiges förberörda anhållan om tillstånd att inköpa hela kungsladugården, anförde Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande, med förordande af bifall därtill, bland annat, att, om den betydande utveckling, hvari staden sedan ett tiotal år varit stadd, komme att fortgå, behofvet af ökad utrymme i väster och norr skulle komma att blifva allt mer framträdande samt att stadens verkliga behof af marktillökning i dessa riktningar ej syntes blifva tillgodosedt, med mindre än att ett område om 50 à 60 hektar förutom den s. k. Tallhagen införlifvades med staden.

Beträffande nu ifrågavarande ansökning har domänintendenten tillstyrkt bifall till densamma och därvid anført, bland annat, att området I bestode af mycket god åkerjord med ett synnerligen fördelaktigt läge, att det med II a och II b utmärkta området bestode af mindre god åkerjord än förutnämnda område samt hade ett mindre gynnsamt

läge, äfvensom att det tredje området, hvilket synnerligen väl lämpade sig att upplåtas till egnahemstomter, hade den minst goda åkerjorden.

Såsom minimipris för områdena har domänintendenten uppgifvit 5,000 kronor för hektar för den bästa åkerjorden, 4,000 kronor för hektar för den mindre goda åkerjorden och 3,000 kronor för hektar för den minst goda åkerjorden; och har domänintendenten uttalat den uppfattningen, att, om staten själf vid nästa arrendeledighet styckade ifrågavarande områden till egnahemstomter, staten säkerligen skulle kunna erhålla ännu högre köpeskillning.

Arrendatorn, förenämnde le Grand, har icke ansett, att bibehållandet af områdena ifråga vore af någon större betydelse för kungsladugårdens jordbruk, samt ej haft något att erinra mot bifall till ansökningen; dock att områdena ej kunde af honom afträdas förr än vid löpande arrendeperiods slut.

Jämväl kronofogden och magistraten hafva tillstyrkt nådigt bifall till ansökningen.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har meddelat, att emot stadsfullmäktiges beslut rörande inköp af ifrågavarande områden besvär icke blifvit anförda samt att förberörda af stadsfullmäktige år 1905 antagna nya stadsplan för Kalmar stad, i hvad densamma rör ifrågakomma med III a och III b betecknade område, icke blifvit af Kungl. Maj:t fastställd; och har Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande för sin del förordat områdenas försäljning till Kalmar stad, som för sin industriella utveckling syntes behöfva förvärfva dem.

Jämväl domänstyrelsen har uti ett, efter nådig remiss, den 31 nästlidne mars afgifvet utlåtande förordat ansökningen.

Åberopande hvad i detta ärende förekommit, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva,

dels att ifrågavarande tre områden om tillsammans 20,6280 hektar må från egendomen i vederbörlig ordning afskiljas och till staden Kalmar försäljas mot en köpeskillning, hvars belopp skall på stadens bekostnad bestämmas i den ordning, som i fråga om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof är föreskrifven i nådiga förordningen den 14 april 1866, med iakttagande därvid, att köpeskillingen icke må understiga ett belopp motsvarande 5,000 kronor för hektar för det med I utmärkta området, 4,000 kronor för hektar för det med II a och II b angifna området samt 3,000 kronor för hektar för det med III a och III b betecknade området, samt under villkor i öfrigt,

att köpeskillingen skall erläggas vid tillträdet och af staden i länets ränteri inbetalas;

att områdena må af staden tillträdas vid utgången af nu löpande arrendeperiod den 14 mars 1915 eller dessförinnan å tid, hvarom staden kan med vederbörande arrendeinnehafvare öfverenskomma;

att staden förbinder sig att i gränsen mellan områdena och kungsladugårdens ägor uppsätta och för all framtid underhålla stängsel; samt att staden ensam skall vidkännas de med områdenas afskiljande samt med köpet och lagfart därå förenade kostnader;

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljning inflyta, må, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall och förordnade, att nådig proposition af den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Abr. Unger.
